Цана асобнага нумару 10 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 4 (55). Вільня, Серада 12 студня 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Вольная, Незалежная, Злучаная Беларусь!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. (WILNO, POŁOCKA 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі.
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

„Зямельная рэформа“.

Сем гадоў таму назад, калі армія Пілсудскага ўцякала з над Бярэзіны, а чырвоная армія хлынула на Польшчу, польскі буржуазны панскі Сойм вынусьціў уставу аб зямельнай рэформе. Паны не маглі самі абараніцца ад чырвонай арміі, затым, каб заахвоціць сялян ісьці на вайну, дакляравалі ім правясьці зямельную рэформу, аддаць часьць сваіх маёнткаў беззямельным і малазямельным сялянам. Як толькі кончылася вайна, зараз польскія ўлады пачалі пяяць зусім іначай. Праўда, далі сваім жаўнерам зямлі, але не з маёнткаў польскіх паноў, а з маёнткаў і фальваркаў забраных уласьнікаў іншае нацыянальнасьці. Паўстала так званае вайсковае асадніцтва на беларускіх і ўкраінскіх землях. Аб фактычнай зямельнай рэформе, якой дамагаецца эканамічны стан вёскі, польскія ўлады не клапаціліся і ня будуць клапаціцца. З усяго бачым, што кожны новы год жыцьця ў Польшчы не прыбліжае разьвязку пытаньня аб радыкальнай зямельнай рэформе, а яшчэ аддаляе яе. Першую ўставу аб зямельнай рэформе польскі Сойм замяніў на іншую, пры гэтым перадусім абясьпечыў інтарэсы паноў-земляўласьнікаў і зусім абмінуў інтарэсы беззямельных і малазямельных сялян. Другая ўстава аб зямельнай рэформе і асадніцтве з 1925-га году прадбачыць перш-на-перш прыватную парцэляцыю за грошы, гэта значыць, што той хто мае грошы, можа купляць ад паноў зямлю. Але-ж на такую парцэляцыю не патрэбна ніякай уставы аб зямельнай рэформе! Тут патрэбна такая зямельная рэформа, каб кожны найбяднейшы селянін малазямельны, ці беззямельны атрымаў столькі зямлі, сколькі можа ўрабіць. Тымчасам, як бачым, польскія ўрады ня думалі і ня думаюць даць зямлю тым, якія найбольш яе патрабуюць.

Апошні польскі ўрад марш. Пілсудскага пайшоў яшчэ далей чымся яго папярэднікі, каб зусім зьнівэчыць справу зямельнае рэформы. Паводле на'т цяперашняй уставы кожны год павінна быць распарцэлявана 200.000 ha (гэктараў) зямлі. Але ўрад Пілсудскага, у якім сядзяць абшарнікі, ня хоча выконваць і гэтае ўставы, бо ў сваім распараджэньні аб прымусовым выкупе маёнткаў у бягучым годзе вызначыў да парцэляцыі 350 маёнткаў з абшарам зямлі на агульную суму 49.661 ha. З гэтага больш, што прадусім будзе прыватная дабравольная парцэляцыя за доляры, або за залатыя рублі, бо абшарнікі інакш не прадаюць зямлі, як за чужыя грошы, а не за свае польскія. З невялічкага ліку 49 тысячаў ha прымусова вызначанай зямлі да парцэляцыі, ёсьць ведама, малазямельныя сяляне-Беларусы нічога не атрымаюць, бо ўся яна пойдзе ў рукі Палякаў, а на нашых землях у рукі польскіх каляністых.

Дык вось, гэты год не прынясе нам на'т і маленечкай палёгкі ў справе надзяленьня зямлёй беззямельных і малазямельных сялян-Беларусаў. Наступныя гады будуць такія самыя, бо ў Польшчы пануе ўлада паноў і буржуазіі. Гэтая ўлада будзе бараніць інтарэсы толькі багатых людзей, а бедны селянін і работнік мусіць быць эксплёатаваны праз клясы дармаедаў, якія жывуць коштам працоўнага народу. Хоць, па ліку, гэтых дармаедаў ёсьць шмат менш за тых, што самі працуюць на чорны кавалак хлеба, але, пакуль-што, улада знаходзіцца ў іх руках, бо яны ў сваім часе арганізаваліся і кіруюць усім палітычным жыцьцём. Пакуль улада будзе ў руках паноў і буржуазіі, датуль ня будзе запраўднай зямельнай рэформы, якая-б мела на мэце социяльнае паляпшэньне шырокіх гушчаў малазямельнага сялянства. Усялякая радыкальная зямельная рэформа будзе сьмерцяй для паноў, бо яны ня будуць магчы эксплёатаваць сялянства і парабкаў, а таксама работнікаў, бо прамысловасьць не мае шансаў на разьвіцьцё. Дык зусім зразумела, што паны самахоць не надпішуць ніякага запраўднага закону аб зямельнай рэформе. Такі закон можа быць выданы толькі сялянскай уладай, толькі ўладай працоўнага народу. Да такой улады можам дайсьці толькі дарогай нацыянальнага ўсьведамленьня Беларусаў-сялян і праз сваю моцную стальную арганізацыю, якая будзе крапчэйшай за арганізацыю паноў і буржуазіі.

Зьмагар А.

Закладайце прафэс. зямляробскія саюзы!

Нашые грамадзяне зямляробы добра ўжо праканаліся, што заложаныя ў нашай Заходняй Беларусі земляробскія сувязі — пэпэсамі (Z. Z. R. R. P.) Прафэсыянальныя Саюзы Работнікаў Рольных Рэчыпаспалітай Польскай, ня толькі не даюць ім ні якое карысьці, але наагул столькі шкодныя для сялянскага жыцьця, колькі зьяўляецца шкоднаю для нас Беларусаў сама пэпэс (ППС), што кожнаму з нас добра ведама.

Пэпэсы падпанкі, залажыўшы гэтыя саюзы бяз усякае адказнасьці перад іх сябрамі, крывадушна працуюць на карысьць свае кішані, нічуць няспачуваючы тым, хто іх утрымлівае і зьяўляецца ахвяраю іхняе работы.

На гэта вось жменя фактаў. Ня кончыўся яшчэ квартал, як ужо функцыянарыюш Z. R. R. R. P. ходзіць ад двара да двара, ад сяла да сяла зьбіраючы сяброўскія складкі саюзу дапамаговай касы і інш. На наступны квартал, ня лічучыся з тым, ці ёсьць у цябе грошы заплаціць ці не, а давай, бо „wykreślę ze związku“,— кажа функціанарыюш. Мусіш апошні пуд жыта прадаць, а заплаціць, бо пачакаць ня хоча... А калі ў парабка здарылася якая небудзь справа з панам, дык ці мо' захоча прысьці памагчы?!...
Мусіш прысьці сам дый ні раз, а некалькі разоў дый яшчэ з бутэлькай, бо так ня захоча напісаць заяву ў „Камісію Раз'емчую“, як гэта водзіцца ў некаторых аддзелах. А на камісіі ці хоць імкнецца, маўчыць седзячы як у рот вады набраўшы, а што Камісія пастанове за тое падпісваецца не спрачаючыся. А калі што і ўдасца высудзіць, дык ізноў часта бывае ня вырвеш з пана, нават некалькі разоў прывозячы каморніка, калі той, як ведама, такі самы, а мо' на'т і лепшы падпанак і даўно сядзіць у абшарніцкай кішані.

Быў у мінулым годзе 8 лістапада у Варшаве XX кангрэс ППС, на які езьдзілі з вёсак і з двароў сяляне. Дык што-ж, на дамаганьнэ сялянствам зямлі бяз выкупу, пэпэсаўцы крычалі, што сяляне мусяць быць надзеляны зямлёю, але за грошы. Такім чынам бачым, што пэпэсаўскія саюзы, ня толькі нічога добрага нам ня робяць, але наадварот, пагаршаюць і без таго ўжо пралетарскае жыцьцё нашага селяніна, здзіраючы апошні крывавым потам зароблены з яго грош на розныя складкі.

Беларусы сяляне мусяць мець свае зямляробскія саюзы заложаныя па ініцыятыве Беларускага Сялянскага Саюзу, а не на здрадніцкіх асновах праграмы ППС. Сяляне і парабкі! Дык творым свае нацыянальныя прафэсыянальныя зямляробскія саюзы пад магутным сьцягам Сялянскага Саюзу, які імкнецца да вызваленьня сялян з пад ярма эксплёатацыі і гвалту!

Усе, як адзін, пакіньма саюзы ППС, якія пераважна апіраюцца на нашым сялянстве і якія толькі могуць скасавацца ў нас тады, як мы выступім з іх, г. ё. перастанем быць іх сябрамі. Тады і сама ППС апусьціць нашыя вёскі і месты, бо праканаецца, што ня мае спрыяючых сабе элемэнтаў!... Сяляне! Зразумейма, што толькі праз саюзы зможам скінуць з сябе ўсе беды, якія мы церпім ад веку і ў сучасным нашым жыцьці, што толькі варункі жыцьця парабка нашага могуць быць палепшаны праз работніцкія зямляробскія саюзы, урэшце, што толькі праз саюзы сяляне могуць дапяць лепшага ў будучыне, чаго ўжо дапялі сяляне іншых краёў. Лепшыя сыны нашага сялянства вы першыя павінны загаварыць аб гэнай справе, вы першыя павінны адазвацца на патрэбы нашага сялянства! Дык хутчэй да арганізацыі цэнтральнага саюзу работнікаў-зямляробаў, які тады зможа пры сустрэчнай помачы прадстаўнікоў Сялянскага Саюзу працаваць на абшарах Заходняе Беларусі, закладаючы свае аддзелы ў местах і мястэчках!

Ал. Патоцкі.

Як упісацца у Беларускі Сялянскі Саюз.

Падпішчык, які добра зразумеў, што Беларускі Сялянскі Сяюз зьяўляецца партыяй, якая запраўды адважна бароніць інтэрэсы нашага сялянства, павінен неадкладна ўпісацца ў свой Саюз. З гэтае мэтай трэба паслаць у Цэнтральны Камітэт аткрытку (Вільня, Полацкая 4—7) з просьбай прыслаць бляшкеты заявы і анкеты, інструкцыі і праграму.

Дзе здраднікі?

Ужо раз прымушаны былі забіраць голас у справе г. наз. „Narodnaha Zwonu“. Цяпер яшчэ раз пішам аб ім і вельмі шкадуем, што ў беларускае жыцьцё ўлазяць здрадніцкія элемэнты, якім „напляваць“ на беларускую справу, ды мала таго, якія маюць на мэце разьбіваць беларускі адраджэнскі рух. Такім людзям ахвотна дае „Грамада“ атказную працу і дазваляе злосна чарніць ўсё тое, што ідзе не пад яе камандай.

Масы добра ўсьвядомленых Беларусаў ужо зразумелі фальшывых змагароў за лепшую долю працоўнага народу, якія гнеьздзяцца ў Грамадзе і затым крытычна заглядаюцца на ўсю працу Грамады. Але ёсьць яшчэ вялікія гушчы беларускага сялянства, якому Грамадоўскія газэты туманяць галовы, падаючы злосныя выдумы на беларускія партыі, якія ідуць заўраўднай дарогай, што вядзе да вызваленьня Беларусаў з няволі.

Вось „Narodny Zwon“ у навагоднім нумары і пусьціў гэтыя злосныя выдумы на Бел. Сял. Саюз, што быццам ён ідзе з польскай буржуазіяй ды разам з Белар. Хр. Дэмакрацыяй.

Засьцерагаецца тут, што з Белар. Хрысьц. Дэмокр. разам ня ідзём, бо Хр. Дэм. мае іншую праграму і іншую тактыку, пры гэтым мае свой орган „Бел. Крыніцу“. Закід гэты ёсьць толькі злосным выдумам.

Закід, што шукаем нейкага паразуменьня з панамі абшарнікамі ёсьць таксама маной, бо не апіраецца на фактах. Дзе-ж факты на такія закіды? „Nar. Zwon“ іх не падае бо іх зусім няма.

Хто знае нашую праграму і чытае нашую газэту, той добра ведае, што Бел. Сял. Саюз падняў вострую барацьбу з буржуазіяй і панамі-абшарнікамі і імкнецца да поўнага і нацыянальнага і соцыяльнага вызваленьня Беларускага Народу з путаў няволі. Дык калі-б Грамада і яе органы заправду хацелі, таксама, такога вызваленьня нашага сялянства, якога хоча Сял. Саюз, то замест нападаў на саюз, падняла-б руку згоды і сказала-б давай будзем разам змагацца за лепшую долю беларускага сялянства. Але гэтага няма, дык мусіць або фальшывыя лёзунгі Грамады або прышліся да грамады здрадніцкія элемэнты, якім нашыя ворагі прыказалі разбураць беларускую працу.

Гэтае апошняе дапушчэньне пацьвярджаецца фактамі. Ужо ня раз пісалі аб ролі p. Wojewódzkiego ў жыцьці Грамады. Гэты спрытны польскі пан патрапіў усадзіць сваіх людзей ня толькі ў рэдакцыю „Нашай Справы“, але і паставіў свайго кіраўніка ў газэту „Narodny Zwon“ — другі орган Грамады і ў „Маланку“.

Нашай рэдакцыі ўдалося даведацца, што цяпер кіруе „Narodnym Zwonam“ *былы камэндант польскай дзяржаўнай паліцыі ў Заходняй Беларусі* Быць можа, што гэта той самы *камэндант, які сотнямі арыштоўваў сялян — Беларусаў, нямілаэрна катаваў іх, зьдзекваўся над імі, а цяпер сядзіць у Галоўным штабе Грамады і выдае* „Narodny Zwon“.

Вось бачым, як спрытна працуе польская дэфэнзыва. Нічога дзіўнага, што такія людзі, седзячы ў Грамадзе, хочуць усімі спосабамі разьбіваць беларускі нацыянальны рух.

Гэтыя людзі закідаюць гразьзю ўсіх Беларусаў, што ня ідуць пад іх каманду, гэтыя цёмныя элемэнты, стараюцца ілжой, злоснымі выдумамі чарніць увесь адраджэнскі беларускі рух, бо за гэтую працу атрымліваюць юдавыя срэбранікі. Гэтыя людзі, часта робячы сабе маёнткі, крычаць аб тым, што заправды сумленныя і барацьбіты за лепшую долю беларускага сялянства, здраджваюць свой народ, што быццам ідуць з нейкай буржуазіяй. Гэтыя цёмныя элемэнты працуюць, вельмі часта на два фронты—у дэфэнзыве аднаго і другога суседа.

Усё, што дзеецца ў Галоўным Сэкрэтарыяце Грамады вядома ў Варшаве і ў Маскве. Пэўне-ж гэтая перадача інфармацыяў ня робіцца дзеля вызваленьня беларускага народу з путаў няволі. Робіцца яна затым, каб душыць Беларусаў, каб трымаць іх у няволі, каб эксплёатаваць працоўны народ—сялян і работнікаў.

Дык паўстаньма-ж усе да змаганьня з ворагамі беларускага адраджэньня, са здраднікамі беларускае справы, што падшываюцца пад беларускі рух у мэтах зыску і бурэньня беларускага фундамэнту пад незалежнасьцю!

М. Свой.

З жыцьця пад Польшчай.

Новы міністар асьветы.

Прэзыдэнт падпісаў дэкрэт аб вызначэньні міністрам асьветы праф. Г. Добруцкага. Добруцкі ёсьць сэнатарам і належыць да клюбу „Працы“, у якім быў і Бартэль. Міністар Бартэль будзе толькі віцэ-старшынёй Рады Міністраў, ня будзе больш кіраваць міністэрствам асьветы.

Рэканструкцыя габінэту Пілсудскага.

Ходзяць чуткі, што ўрад м. Пілсудскага мае быць часткова зьменены. Замест м. Пілсудскага фактычным старшынёй Рады Міністраў мае быць п. Бартэль. Гэтая іншая зьмена быццам мае быць зроблена для заграніцы, бо заграгічныя дзяржавы ня вераць Пілсудскаму, не пазычаюць Польшчы грошы, бо баяцца, каб не пайшлі яны на вайну.

Прамова міністра Залескага.

Міністар замежных спраў Залескі надовячы на банкеце сказаў доўгую прамову, аб сталасьці польскай заграгічнай палітыкі, аб ролі Польшчы ў Лізе Народаў, аб ненарушальнасьці граніц Польшчы, аб палітыцы адносна ўсходняга суседа, аб палітыцы адносна балтыцкіх дзяржаваў і аб саюзах Польшчы.

Міністар Залескі, як усе папярэднія польскія міністры, сказаў, што Польшча хоча супакою, ня хоча ваяваць, але мусіць заўсёды быць прыгатаванай да вайны (недарма польскі ваенны бюджэт зьядае 635 мільёнаў злотых у год). З ягонай прамовы найбольш характарныя сказы аб ненарушальнасьці граніц. Кожны Паляк ведае, як шмат дарагімі ёсьць для нас гэтыя абшары (Верхняя Сілізія і Памора) кожны ведае, што ёсьць яны ня менш польскімі, чымся іншыя найбольш польскія землі, кожны ведае, што бяз іх Польшча ня можа істнаваць, што 30-мільённы народ (скуль гэтая 30 мільёнаў, калі меншасьцяў у Польшчы налічваецца каля 14 мільёнаў, а ўсягго ў Польшчы толькі 29 мільёнаў жыхароў!?) у гэтых географічных і палітычных варунках што мы, былі-бы прыдушаны, будучы пазбаўлены вольнага доступу да мора, кожны таксама Паляк не пахісьнецца ані на часіну перад злажэньнем найвышэйшай афяры з уласнай крыві і маемасьці, для абароны тых абшараў (тэрыторыяў) перад усялякімі апэтытамі, з якога-бы яны боку не паходзілі“.

Гэтыя словы міністра гавораць, што польскі ўрад баіцца перагляду граніц Польшчы. А калі ён баіцца дык, відаць, ёсьць чаго баяцца. Гэтая баязьлівасьць тым большай будзе, калі прымем пад увагу тое, што ў Польшчы знаходзіцца 14 мільёнаў пакрыўджаных меншасьцяў. Ці-ж самахоць афяруюць яны сваю кроў і маемасьць, каб бараніць словы міністра Залескага?

Прымусавы выкуп маёнткаў.

Маршалак Пілсудскі падпісаў распараджэньне ад 5-га сьнежня г. г. аб прымусовым выкупе маёнткаў у 1927 годзе. Браць зямлю на выкуп будуць з гэткіх маёнткаў на беларускіх абшарах:

У Баранавіцкім пав. маёнт. 1) Жэліхоўскі ўласнасьць Яр. Патоцкага — 280 ha; 2) з Ляховічаў, уласн. Станісл. Касакоўскага—300 ha.

У Горадзенскім пав. 1) З маён. Масаляны, уласн. Яна Біспінга 300 ha; 2) з маён. Баяры, ул. Красінскай — 150 ha; 3) з м. Скідель, ул. К. Чатвертынскага — 160 ha; 4) з м. Чэрлёна, ул. М. Любоміроскай — 120 ha.

У Лідзкім пав. 1) з м. Жалудэк, ул. м. Чатвертынскай — 100 ha; 2) з м. Іўе, ул. Т. Замойскага — 200 ha; 3) з м. Дзенгарова, ул. Аст. Сапегі — 100 ha; 4) з м. Шчучын, ул. М. Друцкай-Любэльскай — 350 ha; 5) з м. Нясьвіскага ул. Альбр. Радзівіла — 225 ha.

У Навагрудзкім пав. 1) з м. Любча, ул. Ст. Юндзілла — 150 ha; 2) з м. Наталіно, ул. Янкі Варанцова — 400 ha; 3) з т. Сынковіч, ул. Л. Гуттэн-Чапскай — 150 ha; 4) з м. Ключ Альбэртынскі, ул. Вл. Пуслоўскага — 100 ha; 5) з м. Хотаў, ул. З. Незабыткоўскай — 150 ha.

У Вайкавыскім пав. 1) з м. Струбніда, ул. Вл. Біспінга — 100 ha.

У Валожынскім пав. 1) з м. Лоздуны, ул. Г. Корвін-Мілеўскага — 500 ha.

У Пастаўскім пав. 1) з м. Ворапаево, ул. К. Пжэздзецкага 276 ha;

У Лунінецкім пав. 1) з м. Леніно, ул. супалкі „Дзераўл. прам. — 600 ha; 2) з м. Новасёлкі, ул. лясн. т-ва 200 ha.

У Пінскім пав. 1) з м. Парахоньск, ул. З. Чаховіч-Ляховіцкай — 600 ha; 2) з м. Бэрэзічы; ул. Міх. Орды — 600 ha; 3) з м. Ненковічы, ул. К. Тукальскага — 400 ha.

У Столінскім пав. з Давыдгарадзкай ардынацыі, ул. М. Радзівіла — 800 ha.

„Нягодныя мэтоды“.

Амэрыканская газэта „Edmonton Journal“ ад 18.X.26 г. падае справаздачу з падарожжа ў Польшчу аднае амэрыканскае асобы. Аб палітычных вязьнях у Польшчы газэта піша як ніжэй:

„Палітычныя вязьні былі тэрызаваны тымі самымі мэтодамі, якія істнавалі за часоў інквізыцыі 300 гадоў таму назад. Візытацыі (адведзіны) сваякоў і знаёмых не дазваляецца, падчас як істнуюць такія суровыя мэтоды (сьледзтва), як запіханьне пад пазногці іголак, ужываньне распаленага жалеза, укладаньне пальцаў паміж дзьвярэй і вушакоў і тасаваньне тартураў да палітычных вязьняў“.

Прысылайце грошы на падпіску.

ЭМІЛЬ ЗОЛЯ.

ПАВОДКА.

(Пераклад з французскага Л. М.).

(Працяг).

III.

На шчасьце, страха была шырокая, скат слабы. Вылезьлі мы праз вакно, над якім была быццам платформа. Тутака прытулілася ўся наша грамадка.

Кабеты паселі. Пётра машынальна выцягнуў і закурыў люльку, ды так ганебна стаў цягнуць яе, што аж цыбук крышыў у зубах; Якуб і Цыпрук глядзелі ўдаль з сумам на тварах. Гаспар, сьціскаючы кулакі, варочаўся ўва ўсе бакі, быццам хацеў знайсьці які-небудзь выхад. Каля нашых ног, знямеўшы, трасучыся і хаваючы твар, каб нічога ня бачыць, згрудзіліся кабеты. Аднак Разаля падняла галаву, азірнулася кругом і спыталася:

— А чалядніцы, дзе-ж гэта яны? Чаму ня ідуць сюды?

Я зьбянтэжыўся і ўхіліўся ад адказу. Тады яна запыталася проста:

— Дзе гэта чалядніцы?

Я адвярнуўся, ня змогшы ёй далей маніць. І пачуў я, што холад сьмерці, які ўжо раней ахапіў мяне, перайшоў на нашых кабет і дачок. Яны зразумелі. Марыля ўстала, выпрасталася і цяжка ўздыхнула; пасьля, здушаная сьлязьмі, ізноў апусьцілася. Эмэ прыціснула да сябе абоіх дзяцей, хаваючы іх у спадніцы, быццам перад напасьцяй якогась ворага. Вэроніка, закрыўшы твар рукамі, не хацела і рушыцца. Сама цётка Агата, уся блядая, клала на сябе вялікія крыжы і барматала „Айчэнаш“ і „Будзь паздраўлёна“.

Тымчасам відовішча каля нас асягнула каралеўскую веліч. Хоць ноч ўжо запала зусім, аднак сьвятло ня зьнікала, як гэта бывае ўлетку. Неба было бяз месяца, але ўсё ўсыпанае зорамі і гэтак сіняе, што на'т прастор выпаўняла нейкімсь сінім сяйвам. Здавалася, што зьмярканьне ўсьцяж яшчэ трывае, гэтак сьветлы быў кругазор. А пад гэтым салодкім небам разсьцілаўся без канца абрус зусім белы, гэтак бліскучы—быццам бліскучаясь гэта была ў ім самім, бы ў тых фасфарычнікаў, што запаляюць вогнікі на грэбні кожнае марское хвалі. Зямлі ўжо ня было відаць, бо заліло ўсю плошчу. Часамі на мяне находзіла забыцьцё. Калісь вечарам я таксама глядзеў з берага Марсэля на мора і стаяў быццам завароžаны.

— Вада падымаецца, вада падымаецца, паўтараў мой брат Пётра, грызучы ў зубах цыбук, хоць люлька ўжо даўно пагасла.

Вада была ня больш чымся на мэтр ад страхі. Цяпер страціла яна свой супакой сонная абрусу. Цечь узмацнялася. Падымаючыся ўсё вышэй ды вышэй, перайшла яна праз вал што ляжаў супроці вёскі і загараджаваў ёй дарогу. Менш як праз гадзіну, зрабілася яна жоўтай, пагражаючай і рынулася на наш дом, нясучы з сабой усялякую рухлядзь: бочкі бяз дна, калодкі дрэва, ахапкі сена. Здалёку чуваць было як грукала яна, кінуўшыся ў атаку на сьцены дамоў. Топалі трашчэлі і вывараваліся; дамы разваліваліся з шумам, ўсёроўна, бы хтосьці высыпаў з калёс жарству на дарогу.

Якуб, разжалены плачам кабетаў, адно толькі прамаўляў:

— Нам ня можна гэтак стаяць; трэба рабіць якую раду... Бацька, прашу цябе, пачнём што-небудзь.

Я мармочучы патакаў яму:

— Але, але, спрабуем штосьці.

А што спарбаваць мы і самі ня ведалі. Гаспар прапанаваў узяць на сябе Вэроніку і кінуцца ўплаў. Пётра раіў зрабіць плыт, але гэта было-б вар'яцтва. Цыпрук урэшце сказаў:

— Каб мы толькі маглі дастацца да касьцёла.

Апошні ўзносіўся над вадой разам са сваёй невялікай, чатыракутняй званіцай праз сем дамоў ад нас.

Наша фэрма, першая ў сяле, прыпіралася да дому вышэйшага, каторы гэтаксама апіраўся аб суседні будынак. Можа сапраўды можна было-б па стрэхах дабрацца да клябаніі, адкуль было ўжо лёгка прайсьці на касьцёл. Там мус

Што дзеецца ў сьвеце?

Конфэрэнцыя літоўскіх дыплёматаў.

У канцы гэтага месяца маецца адбыцца ў Коўне конфэрэнцыя літоўскіх заграмічных прадстаўнікоў. Конфэрэнцыя мае на мэце разважаць сьцяг стправаў аб літоўскай палітыцы.

Мытная вунія паміж Літвой і Нямеччынай.

Апошнімі днямі прыехаў у Коўна літоўскі прадстаўнік у Бэрліне Сідзікаўскас, які цяпер вядзе гутаркі з Немцамі ў справе заключеньня гандлёвага трактату. У гэтым трактаце мае быць пункт аб увядзеньні мытнай вуніі паміж Нямеччынай і Літвой.

Апрача таго вядуцца гутаркі аб заграмічнай пазыцы для Літвы.

Літоўска-савецкія згаворы будуць узноўлены ў Коўне.

Газэта „Elfa" піша: Чуткі, што савецка-літоўскія згаворы будуць нібы перарваны, ня ёсьць праўдзівымі. Згаворы гэтыя будуць узноўлены ў канцы студня або на пачатку лютага. Можа быць, што на гэты раз яны будуць вясьціся ў Коўне.

Балтыцкага саюзу ня будзе.

Ковенская ўрадовая газэта „Lietuva" зьмяшчае стацьцю, у якой абгаварвае справу саюзу з Латвіяй і Эстоніяй. Гэтая газэта піша, што саюз ня будзе актуальным да тэй пары, пакуль Вільня будзе аставацца пад Польшчай, бо для Латвіі і Эстоніі Польшча зьяўляецца саюзнікам а для Літвы ворагом.

Вялікае трасеньне зямлі.

У ночы перад Новым Годам на Каліфорнскім паўвостраве ў Амэрыцы пры Мэксыканскай граніцы землятрасеньне зьнішчыла да шчэнту два месты: Калексыко і Мэксыкалі. Зямля дрыжала з перарывамі. Дамы на вуліцах раўняла з зямлёй. Часьць места, дзе былі заезды і багатыя крамы зьнішчана саўсім. Шкоды аблічаюцца на некалькі мільёнаў даляраў. Першы раз зямля дрыгнула роўна ў 12 гадз. ночы. У гатэлях (заездах) і дамох людзі зьбіраліся спатыкаць Новы Год, калі разам усіх ахапіў перапалох. Пачуўшы дрыжэньне сталі выскакваць на вуліцы, але тут гінулі пад валіўшыміся дамамі. Электрычная сецьпералася і места раптам асталося ў пацёмку. Палопаліся трубы вадацягу і дамы і вуліцы сталі заліваціца вадой. Некаторыя дамы загарэліся. Дрыгатаньне зямлі чуваць было і Мэксыканскай часьці Каліфорніі. Мэксыканскі ўрад абвясьціў у сваей часьці гэтага паўвострава ваенны стан. Трасеньне зямлі чуваць было на ўсім берагу Ціхага акеяну (Пацифіку).

Ніколі ня зьніштажай сваей роднай газэты. Прачытаўшы дай яе суседу.

Р А Б.

У гору зрок,
Да сонца зрок,
Наперад скок,
Назад ні крок!
Ўжо Раб выйшаў незнарок.

У вочах кроў,
На целе кроў,
Спамін гадоў,
Спамін сьлядоў,
Спамін крывавых бізуноў...

«Пракляты хам,
«Нягодны хам,
«Ён грозіць нам,
«Крычыць «Аддам!»
«Ён грозіць нам, зямлі панам.

«У поміты звон
«У волі звон
«З усіх старон,
«Дзе ступіць ён,
«Плыве да чысьценкіх вакон»...

Працоўны сын,
Мазольны сын,
Прэ, як адзін
З брудных нізін
Мільён галоў зь мільёнам сьпін.

«Страшэнны рок,
«Няшчасны рок,
«Так, як прарок,
«Прарочыць змрок;
«Палацу змрок дасьць Працы крок!

«Мазольны сьлед,
«Ты, хамскі сьлед,
«Прад'знака бед,
«Бо ў лапцях дзед
«Ідзе адважна ў белы сьвет»..

Народны гнеў,
Галодны гнеў,
Ужо дасьпеў,
Ужо здужэў,
І крыўдзе ў вочы паглядзеў.

Я страшны Раб,
Нявольны Раб,
Бо немагла-б
І не прышла-б,
Ніколі праўда не знайшла-б.

Маіх вачоў,
Маіх грудзёў,
Маіх грамоў
Ад бізуноў
Не паказаў я-б для паноў...

Гудзі гудок!
Трашчы гудок!
Прыкодзіць рок,
Наперад крок!
За Беларусь ідзі, браток!

Фр. Грышкевіч.

НАВІНЫ

— **Аб вучыцельскіх кваліфікацыях.** Міністэрства Асьветы выдала распараджэньне ў справе кваліфікацыі вучыцялёў сярэдніх школаў. Паводле гэтага распараджэньня вучыцялі сярэдніх школаў, якія пачалі практыку перад 1923 годам і ня маюць поўных кваліфікацыяў, будуць магчы вучыць толькі да 1928 г. калі да гэтага часу не дастануць поўнай кваліфікацыі.

— **Грунтавы падатак ад лучанай зямлі ня будуць сьцягваць.** На аснове арт. 12 уставы аб злучэньню зямлі (грунтаў), якая была абвешчана ў „Дн. Уст." за 1926 г. Землі гэныя звальняюцца ад дзяржаўнага зямельнага падатку ў працягу двух гадоў пачынаючы ад даты зацьверджаньня земскім урадам праекту злучэньня.

Звальненьне ад гэтага падатку ня мае месца для тых зямель, якія былі ўжо звольнены ад аплат за тэхнічныя работы ў сувязі са злучэньнем грунтаў.

Зьнясеньне гэтага падатку будзе рабіцца зараз-жа па атрыманьню ў дзяржаўных касах паведамленьня ад міністэрства зямельных рэформаў. Ніякіх заяваў інтэрэсанты не патрабуюць падаваць.

— **Пазыкі на штучны гной.** Дзяржаўны Зямельны банк паведамляе, што ён ужо пачаў выдаваць пазыкі на штучны гной на год 1927. Штучныя гнаі напавер можа атрымаць за пасярэдніцтвам усялякіх грамадзкіх арганізацыяў як зямельных, гандлёвых, пазычкавых касаў паветавых, валасных і г. д. У тых мясцовасьцях, дзе гэткіх арганізацыяў няма, пазыка можа быць давана земляробам, якія належаць да зямельных гурткоў (kółek rolniczych).

Зямельны Банк пазычае гэткія штучныя гнаі: азотняк, супэрфосфат, салетра, томасыпа, паташовая соль і каініт.

Час сплаты пазыкі вызначаны на 15 лістапада 1927 г. Апрацэнтаваньне крэдыту будзе выносіць 12% у год.

Падрабязныя інфармацыі ў гэтай справе можна атрымаць у аддзеле Дзяржаўнага Зямельнага Банку ў Вільні, вул. Вялікая Пагулянка № 24.

Цікава колькі скарыстаюць беларускія сяляне з гэтых пазык, бо гэтыя пазыкі пераважна прызнаюцца паном?!

— **Зьезд літоўскіх вучыцялёў.** 30 і 31 л. г. адбыўся ў Вільні агульны зьезд вучыцялёў літоўскага вучыцельскага саюзу. Лік зьехаўшыхся быў даволі вялікі. Ня было толькі вучыцялёў сярэдніх школаў з Вільні.

Распачала зьезд старшыня дагэтуляшняга ўраду саюзу гр. П. Тамулевіч.

Потым адбыліся выбары. На павадыра ўраду саюзу выбралі аднагалосна гр. Паўлюка Каразыя, а на сакрэтароў гр. гр. Гараднічага і Каўкіліс. Ад імені ўсяго грамадзянства зьезд правітаў павадыра літоўскага камітэту д-ра Данілу Альсэйку.

На паданую ўрадам саюзу прапазыцыю зьезд прыняў дзьве рэзалюцыі: 1) аб праўным становішчу літоўскіх школаў і вучыцялёў і 2 аб працы вучыцялёў сярод народу.

На першую рэзалюцыю зьезд прыгаварыў: 1) каб істнаваньне школаў і вучыцялёў было добра ўмацавана. Гэта значыць, каб канцэсыі на школы былі даваны не на адзін год, а на час неабмежаваны, а таксама, каб лёяльнасьць вучыцялёў была ўстаноўлена не на аснове па-

шмат хто сабраўся, бо суседнія стрэхі пуставалі і мы чулі галасы, напэўна ішоўшыя ад званіцы.

Але прайсьці туды было надта-ж небясьпечна.

— Гэта немагчыма, сказаў Пётра, дом Рэмбо лішне высокі. Трэ' было-б драбіны.

— Я ўсё-ж такі пайду спрабую, адказаў Цыпрук. Калі не дайду — вярнуся. Каліб ўдалося, перайшлі-б мы ўсе туды, дзяўчат-жа перанесьлі-б.

Я яго пусьціў. Плян быў добры. Трэ' было спробаваць. Учапіўшыся за зялезны вус у коміне падняўся ён на суседні дом, тады калі яго Эмэ, падняўшы галаву і ўбачыўшы, што мужыка няма, падняла гвалт:

— Дзе ён? Я ня хачу каб ён пакідаў мяне. Мы жылі разам, разам і памром.

Угледзіўшы яго на вярху дому, рынулася яна па стрэсе разам з дзяцьмі і закрычэла:

— Цыпрук, пачакай мяне. Я пайду з табой, я хачу памерці разам з табой.

Яна не адступала. Ён, звесіўшыся, угаварываў яе, што робіць гэта дзеля ратунку нас усіх, што ён вернецца. Але яна, бы няпрытомная, трасла галавой і паўтарала:

— Я пайду з табой, я пайду з табой. Што гэта табе шкодзіць? Я пайду з табой.

І ён мусіў узяць дзяцей, пасьля памог ёй самой узлесьці. З грэбня дома мы маглі іх добра сачыць вачыма. Ішлі не сьпяшаючыся. Яна ўзяла на рукі дзяцей, якія пачалі плакаць, а ён што-крок абарачываўся і падтрымліваў яе.

— Пакінь яе ў бясьпечным месцы і варочайся хутчэй назад, крыкнуў я.

Відаць было як ён махаў рукой, але адказу мы не дачулісь за шумам вады. Скора яны зьніклі, спусціўшыся на ніжэйшы ад першага дом, а праз пяць мінут паказаліся на трэцім доме, на якім дах, відаць, быў вельмі пакаты, бо паўзьлі яны на каленях уздоўж страхі.

Мяне значэўку ахапіла жуда. Стаў я крычаць са ўсей сілы, прылажыўшы рукі да вуснаў:

— Вярніцеся! Вярніцеся!

Пётра, Якуб, Гаспар гэтаксама крычэлі, каб яны вярнуліся. Наш голас спыніў іх на хвіліну, аднак незабавам папаўзлі яны далей. Хутка знайшліся яны на заломе, што робіць вуліца перад домам Рэмбо—высокай будынінай, вышэйшай ад суседніх хат прынамсі на мэтры тры. Момант яны хісталіся.

Пасьля Цыпрук наш палез па коміне, бы той кот. Эмэ трэ' было чакаць; стаяла яна на адным месцы сярод даху і чакала.

Мы бачылі быццам на далоні, як яна стаяла там, тулячы да грудзей сваіх дзяцей. Уся чорная, на фоне яснага неба, яна выглядала як валотка. Тады-то і здарылася бяда.

Дом Рэмбо прызначаўся дзеля прамысловых варстатаў, а дзеля таго пабудаваны быў не надта моцна. Тады, калі вада, што ляцела вуліцай, проста напірала на яго, мне здавалася, што ён тросься ад гэтае навалы. Гледзячы на Цыпрука, які ішоў па ім, мне займала дух. Раптам данёсься да нас нейкісь грохат. Месяц паказаўся на небе; круглы, жоўтатвары, плыў па ім і асьвятляў, бы лямпай, вялізарнае возера. Нават найменшая драбяза з катастрофы не ўкрылася ад нашых вочаў. Рухнуў дом Рэмбо. Крык вырваўся з нашых грудзяў, калі мы пабачылі, што Цыпрук зьнік. Вада шуганула ўверх з-пад заваліўшайся страхі і ізноў усё сьціхла, абрус выраўняўся. Эмэ з дзьвума дзяцьмі стаяла і далей на суседнім доме. Перш на-перш яна затраслася як у канвульсыях, а пасьля з распачы пачала скугаліць, скугаліць працяжна, бы той пёс, ашалелы з перапугу.

— Мы ня можам яе пакінуць так, каб яна тамака згінула, адазваўся Якуб, — трэба ісьці туды.

І ён скіраваўся да суседняга дому. У тымсамым часе рухнуў і другі дом. Дарога была адцята. Кабеты нашы пазакрывалі вочы рукамі, мы-ж пастаўшы на калені, выцягавалі рукі, плакалі і прасілі зьлітаваньня.

На страсе ўвесь час відаць была Эмэ, якая туліла да сябе абоіх дзяцей і яшчэ галасьней выла сярод ночы.

(Далей будзе).

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву".

ДА НАС ПІШУЦЬ.

Распуста і злачынства паліцыянта.

(Лаварышкі, Віл.-Троцкага пав.).

Да чаго даходзіць самаволя польскіх паліцыянтаў сьведчыць наступны факт.

Паліцыянт з Лаварышак Васіль Васільеў захварэў на вэнэрычную хваробу. Каб зьдзекавацца над адной сям'ёй гэты паліцыянт заявіў свайму камэнданту, што заразіўся ад аднае дзяўчыны з гэтае сям'і. Паліцыя пацягнула яе у Вільню. У аддзеле Сан. Абычаёвым дохтары агледзілі яе і выдалі пасьведчаньне, ад 7.XII27 за № 2368/26, што абвінавачаная дзяўчына, яшчэ зьяўляецца зусім дзявочай, а дык аб хваробе і заражэньні паліцыянта ня можа быць на'т і гутаркі. У сувязі з такім вынікам агледзін вінаваты паліцыянт заявіў, што гэта ня гэта дзяўчына яго заразіла, а яе сястра. Прывялі на агледзіны і сястру, але рэвізыя выказала тое самае, што першая.

Вось бачым, якіх Польшча трымае ў нас паліцыянтаў.

Зьніштажаюць нашыя лясы.

(Грыцевіцкая вол.)

Яшчэ нядаўна наша воласьць, была густа пакрыта лясамі. Бяз дроў ніхто не сядзеў. Дзерава на будову, таксама можна было дастаць недалёка ад хаты. Зьбіраць-жа ягады, грыбы, ніхто і ня думаў забараняць, або вызначаць плату. Цяпер-жа ня тое. Лясы павысякалі так, што страх на іх глядзець. Сякуць і сёньня і вялімі партыямі атпраўляюць заграніцу. А ты, селянін, сядзі бяз дроў, або плаці 3—4 злоты за маленькі возік гнілога гальля. Дзерава-ж на будову ужо не дастанеш, трэба ехаць вёрст за 40—50, каб купіць якіх небудзь верхавінаў. Асабліва шмат сячэ лясоў Радзівіла. У сувязі з гэтым можна было-б нашым бедным сялянам і зарабіць што небудзь, але ня так тут ёсьць. Князь выпісаў работнікаў недзе з Польшчы, каторыя можна сказаць за хлеб, працуюць ад зоркі да зоркі. Яго Навінкаўскае лясьніцтва ў гэтым годзе за збор ягад, грыбоў, брала плату ў суме 3—4 зл. за сэзон. Стаража так строга спаўняюць гэты загад, што папаўшыся ў іх рукі, дзяўчыне ці бабе, прыходзілася кепска. Зьдзіралі ня толькі хусткі, жакеткі, але і білі пасуду, адбіралі кашы, каралі штрафамі і інш. Пільнуюць так, што нарэзаць вецьця на венікі і то небясьпечна, каб не папасьці да Міравога Судзьдзі.

Мужычок.

Жыцьцё вясковага рамесьніка.

Пад той час, як жыцьцём гарадзкіх рамесьнікаў, хоць троха, але апякуецца ўрад, вызначаючы ім на выпадак безрабоцьця, хоць невялічкую пэнсію, жыцьцём вясковага рамесьніка, ніхто ня цікавіцца. Жыві сабе, як хочыш, ёсьць у цябе работа ці не, аб гэтым мала хто дбае. Нас рамесьнікаў, як напр.: шаўцоў, краўцоў, стальмахаў, сталяроў, кавалёў, бандароў і інш. так многа ў нашай Грыцевіцкай воласьці, што сядзім проста адзін пры адным, усе пераважна беззямельныя і работы няма, так, што прыходзіцца з мусу сьвяткаваць цэлымі тыднямі. Дзеля прыкладу, возьму дзьве вёскі: Бурмачкі Заельня Вёсачкі маленькія, страшна бедныя, ляжаць на поў вярсты адна ад адной. У Бурачках ёсьць 2 кавалі, 4 стальмахі, 1 сталяр, 5 шаўцоў, 2 краўцы, 1 муляр, разам 15 рамесьнікаў, што на 32 гаспадароў, будзе за шмат. У вёсцы Заельня таксама 2 кавалі, нешта 10 шаўцоў, 3 краўцы, 3 муляры, 2 сталяры, што на 45 гаспадароў таксама будзе зашмат. Зразумела, што на такі лік рамесьнікаў, работы на сваіх вёсак не хапае, работы-ж са стараны таксама няма, бо ў кожнай вёсцы рамесьнікаў хапае сваіх.

Вось пры такіх абставінах і жыві з рамясла. А трэба з гэтага аплаціць патэнт, заплаціць падатак за зямлю калі ёсьць, якая там дзесяціна зямлі, зарабіць на соль, мыла, газу і інш. Сядзі без работы і ня сьмей думаць ні аб якіх дэманстрацыях, дапамогах ад Ураду, бо ніхто нас не рэгіструець, ніхто ня хоча успомніць аб тым, што існуець вялізарная армія вясковых рамесьнікаў-сялян, пазбаўленых зямлі і працы.

Рамесьнік.

З забытай воласьці.

(в. Жукойні, Свянцянскага павету).

Гады тры таму назад у нашае воласьці быў выбраны на войта грамадзянянін Шурпіцкі Міхалка з Глушыцы. Чалавек са здаровым, трэзвым розумам, гаспадар і даволі сьвядомы. Стараста павету Свянцянскага не зацьвердзіў яго толькі затое, што ён Беларус і што калісьці не адчыніў варот паліцыянту, ня зняў яму шапкі. На дадатак яшчэ ён сказаў у воласьці, што „беларуская кабыла яшчэ ня здохла і можыць вязьці далей".

Адным словам кажучы, што Шурпіцкі як Беларус можа быць войтам.

І вось на яго мейсца быў назначаны старастам шляхцюк Kazimierz Michałowski, які ад даўна слыў сваім самадумствам, ніколі нічога свайго ня меў і ня мае апрача даўгоў, якія быццам павучыльня яго спаілі. Дый пачаў „urzędować" так, што „батарэя" бутэляк заўсёды яму дадавала „энэргіі" у яго ужэндаваньні, а маладыя ці дзяўчаткі, ці ўдовы, ці мо' нават і „mężatki" (як ён выражаўся) дадавалі яму добрага гумару і ліпнулі да аго, быццам да мёду мухі. Жыцьцё яму ляцела як у байцы. Ніякія жалабы ані просьбы, да вышэйшых уладаў, пасланымі жыхарамі гэтае воласьці, нічога не памагалі, пакуль урэшце дайшла справа да Сойму.

Былі зроблены дзьве рэвізіі і адна з іх выкрыла усе подласьці войта. І нарэшце з 1 жніўня г. м. ён быў выдаляны з воласьці.

Рэвізыя выкрыла, што ў яго кішэні трапіла сеўнай пажычкі каля 1000 зл. дый дробных падаткаў па 100—200.

Дэфраўдацыя пераносіцца ад больших да меншых, ад пракурораў і інжынераў, да сэквэстратараў, а ад войтаў да солтысаў. Солтыс грамады Буйкунскай, Александраўскай воласьці навучыўся растрачываць грамадзкія грошы.

Солтыс Лукашэвіч растраціў болей як 200 зл. выдаляны са службы са сваім паверхоўнікам Міхайлоўскім.

Солтыс Іванцэвіч растраціў стольскі падаткавых грошай, што прымушаны быў прадаць паўвалокі зямлі

Дык вось нашая воласьць забытая Богам і людзьмі!

Мухамора.

глядаў паасобных урадьнікаў паліцэйскіх, а на прыгавары суду; 2) каб была прыхільна разгледжана справа кваліфікацыі вучыцялёў.

Другая рэзалюцыя заклікае: 1) вучыцялёў да пашыраньня асьветы сярод сталейшых асоб: а) праз закладаньне вячэрніх і сьвяточных курсаў пры школах; б) праз арганізаваньне публічных лекцыяў, вечарынак са спэктаклямі і дэкламацыямі; в) праз закладаньне бібліятэкаў. 2) Закладаць народныя дамы і арганізаваць далейшую працу рожных таварыстваў. 3) Зьбіраць слоўныя творы паміж народу, як напр., загадкі, шаптушкі, байкі, сьпеўкі і г. д. 4) Зьбіраць весткі аб сучасных здарэньнях, аб перасьледаваньні і абвешчаць іх публічна. 5) Пашыраць практычную веду на прыпадкі усялякіх нешчасьцяў.

— **Новы начальнік аддзелу Віл. Ваяв.** Начальнікам аддзелу публічнай бясьпечнасьці ў Віл. Ваяводстве назначаны маёр Ст. Кіртікліс. Новы Начальнік зьяўляецца пілсудчыкам. Ці можам ад яго спадзявацца новага ды чаго?

— **Шкарлятына сярод школьных дзяцей.** Віленскае „Słowo" паведамляе, што ў некаторых паветах з'явіліся хворыя на шкарлятыну дзеці. Ваяводскі Урад выдаў распараджэньне, каб усім дзецям былі зроблены прышчэпы проці шкарлятыны.

Ужо быццам прышчэплены усе дзеці ў Дзісьненьскім павеце, а цяпер будуць прышчэпліваць у Маладэчанскім і Ашманскім пав.

Спэктакль-вечарынка Гуртка Інстытуту.

(в. Дубнікі, Свянцянскага пав.).

На другі дзень Каляд у Дубніках, Сьвянцянскага пав. адбылася беларуская вечарынка. Адыграна была вясковая камэдыя „Выбары старшыні". Спэктакль наладзіў мясцовы Гуртко Інстытуту. Вясковая моладзь усе вельмі ахвотна ўзялася за арганізацыю спэктаклю-вечарынкі. Вечарынка адбылася на запросінах.

Як толькі надышоў калядны дзень на які была вызначана вечарынкаа, моладзь пачала зьбірацца з іншых суседніх вёсак, каб паглядзець на беларускую сцэну, і набралася столькі народу, што на'т трудна было дыхаць. Нягледзячы на сьціск у часе спэктаклю панавала цішыня. Па завесу чутны былі гучныя вопляскі ў далоні.

Пасьля спэктаклю зайграла музыка і моладзь пайшла гуляць беларускі нацыянальны танец Лявоніху падпяваючы:

А Лявоніху Лявон палюбіў,
Ён за лета чаравікі купіў...
У Лявоніхі хвартух з матусоў
А ў Лявона пояс з кутасоў...

Так моладзь гуляла весяла на вечарынцы, а старычкі з прыемнасьцю пазіралі на яе і рады былі, што беларуская моладзь пачынае новае жыцьцё, якое вядзе да адраджэньня ўсяго беларускага народу.

Расток.

Вось інтэлігент!

(Дзяравенская вол. Бар. пав.).

Ёсьць у вёсцы Дзяраўнай дзяк, сын свяшчэнніка, прозьвішчам Чурпін Александар. Жыве тут ад ураджэньня. Значыць беларускую мову добра ведае і жыве коштам сялян. Але калі да яго папаўся пробны нумар паважанай газэты „Сялянская Ніва", то ён прад пачтавікам і комэндантам тлумачыўся, што ён не Беларус ня ведае беларускай мовы і ніякай культурна-гаспадарчай працы не вядзе і вясьці ня думае, бо для яго гэта вельмі сорам, займацца з простымі людзьмі і памагаць ім, хаця ён з іх ласкі жыве ў дастатку і ў добрых пакоях. Дзяк, малады чалавек, мае другія вышэйшыя мэты жыцьця і дзеля таго ня хоча мець нічога супольнага з беларускім адраджэньнем. Вось якая ў нас у вёсцы інтэлігенцыя, а мы ім кажам славамі паэта:

„Не рабі сабе куміра
ні з сурдута, ні з маніткі,
ні з вялікай нават шышкі..."

Вясковы Культурнік.

Усюды эксплёатуюць.

(Белавеж, Бельскага пав.).

Малазямельле і беззямельле выкідае з вёскі кожны год сялян-Беларусаў, якія прымушаны шукаць сабе заработкаў у розных эксплёататараў ды лясных каралёў. Праца ў іх так дрэнна аплачваецца, што ад раніцы да ночы працуеш, а заробіш толькі 2—3 зл. Яшчэ сяляне тыя, што маюць сваю хату ў вёсцы ды хоць загон зямлі, пасьля зімовай мазольнай і цяжкай працы ў пушчы могуць вясной вярнуцца ў вёску і неяк летам пражыць папалам з бядой. Але сялянам, якія ня маюць свае хаты і загону зямліцы, вельмі цяжка пражыць з гэтых заработкаў, што з ласкі лясных „каралёў" прыпадаюць нам. Мы на некалькі гадоў ужо мучаемся ў зямлянках і бараках у голадзе і холадзе. Урад ня лічыць нас работнікамі і не апякуецца зусім намі. Мы не абясьпечаны ані ў Касе Хворых, ані ад безработцьця. А усе мы выкінутыя з вёскі дзякуючы недахвату зямлі і атсутнасьці зямельнае рэформы. Такая доля спаткала нас беззямельных.

Сонурак.

К сьвятам.

1 і 2-га студзеня г. г. група моладзі ў вёсцы Сашыцы, Селецкае гміны, зрабіла зборку ахвяр—палітычным вязьням у Пружанах. Сяляне вельмі прыхільна аднесьліся да гэных зборак і ахвяравалі хто чым мог, хто грашыма, хто збожжам. Нават найбяднейшыя ўдовы хоць кварта чку жыта ахвяравалі тым, хто, жыцьця свайго не шкадуючы, змагаўся за палепшаньне іх жыцьця, а цяпер за кратамі прымушаны спатыкаць сьвята. Найбольшыя ахвяры злажылі сяляне: Скробат Ал. 5 зл., Жэбрун Янка 2 зл., Хведчэня Ст. 2 зл., Скробат Васіль 2 зл., Здановіч Юля 2 зл., Ліхушка Сьцяпан, Маланя Петруковіч і Скробат Піліп па 10 фун. жыта. Усяго ахвяр сабрано з вёскі 60 зл. Адмовіліся ад ахвяры, і нават абазвалі „басякамі" і „канакрадамі" палітычных вязьняў толькі тры асобы.

Ул. Дольня.

НАШАЯ ПОШТА.

Фр. Грышкевічу: Календар высылаем коштам „Сял. Нівы".

Пяюну: У мінулым годзе вышла 48 нумароў „Сял. Нівы", нумара 49-га не выдавалі. Верш Ваш атрымалі. Для газэты крыху за доўгі. Калі будзе месца зьмесьцім.

Сьвістуну: Пісьмо Вашае атрымалі. Чакаем на карэспандэнцыю. Ці атрымалі высланыя грошы?

Ул. Гмыру — карэспандэнцыі атрымалі. Пішыце ў кожны нумар, на расходы прышлём.

Гуртку Інстытуту ў Перховічах, Уладзіміру Гародко, Баркоўскаму Бал., Варадоўскаму Антону, Гоздзелко Паўлу, Семеняку Ст., Здановічу К., Саку Антону — газэту пасылаем.

Дасталі:

Ад: М. Елінскага—6 зл., Кірылы Шастака—4 зл., Клеманса Крыпеля—4 зл.

Ад: Камаеда Язэпа, Гурына Пётры, Таўлая П., Дэшкоўскага Я., Гаральчука Рыгора, Анішчыка Аркадзя, Гарновіча Я. — па 2 зл.

Рэдактар і выдавец Л. Міцька. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.